

havde trodset Faren, truffet af en Raket, og snart slog Luerne fra samme op mod Himmelen“. Videre skildres Begivenhederne, og saa hedder det: „Endelig sank mod Morgenstunden Kirkens 380 Fod høje Taarn, et Mesterværk i Bygningskunsten; sammen i sig selv, hvorover fra Fjendens Lejr høstes et almindeligt Hurra- og Jubelraab. Der opstod endog en kort Pause i Skydningen, for at man i Ro og Mag kunde glæde sig over det vistnok pragtfulde, men tillige rædselsfulde og beklagelsesværdige Syn“.

Saaledes faldt Frue Kirkes Spir for sidste Gang, og Tidens økonomiske Vanskeligheder have hindret Spirets Genrejsning. Maaske har ogsaa noget andet hindret Genrejsningen, nemlig den alt dominerende Indflydelse af den Arkitekt, der fik Bygningen at rejse — hertil skal jeg komme tilbage om lidt —, men det var ogsaa økonomiske Grunde. Der foreligger fra Kommissionen for Kirkens Genopbyggelse i 1818 en Beretning, og der findes andre Skrifter fra den Tid, da Kirken toges i Brug i 1829. Der kan man se, at de forskellige Mænd, som have haft med Kirkens Opførelse at gøre, undskyldte, at Spiret ikke genrejstes. De tale om det gamle Spir, dette, der drøftes af os, at Kong Christian VI kongeligen sørgede derfor, saaledes at begge — baade Spir og Taarn — blev tilbyggede højere og skønnere end nogen Sinde forhen“, og gaa saa over til Undskyldninger for, at det ikke lykkes at rejse Spiret igen. De tale om, at det medførte mange Ulemper; Bekostningen ved Vedligeholdelsen var for stor, og de henvise til Ildsfaren. Man ser videre, hvorledes det i den samme Skildring forklares, hvorfor man fulgte Hansens Plan til ikke at genrejse Spiret, at den blev foretrukken, fordi det høje Spir var saa kostbart at holde vedlig, at Midlerne til dets Vedligeholdelse og til dets Hovedreparation ikke kunde tilvejebringes af Kirkens aarlige Indtægter; og man talte videre om, at man var nødt til at undvære det kostbare og farlige Spir. Da man endelig i 1829 skildrede, hvorledes Kirken var genrejst, taler man om, hvorledes man har rejst Taarnet, men man tilføjer undskyldende: „Ikkun Spiret mangler, som vilde have medtaget alt for store Bekostninger o. s. v.“

Dette viser, at der i Tiden efter Spirets Fald har været den samme Stemning som altid før, naar der har været Tale om Frue Kirke; hver Gang Spiret var faldet, har der været Ønske om at genrejse

det. Men det blev altsaa ikke rejst. Jeg har her forklaret en af Grundene. Den anden var den Mand, der blev Mesteren, og om hvis Egenskaber som Kunstner der er talt saa meget, men blandt hvis Evner som Kunstner ingen har villet nævne Evnen til at rejse Taarn og Spir. Hvorledes gik saa denne Mand frem? Jeg har ved første Behandling gengivet H. N. Clausens malende Fortælling om, hvilket Indtryk det maatte gøre, den Gang man rev den gamle Frue Kirkes Hvælvinger ned for i Stedet at bygge den nuværende Kirke. Der findes ogsaa andre Vidnesbyrd i Tiden derom. I Léhmanns Erindringer har jeg fundet i Skildringen fra Frederik VI.s Tid følgende Udtalelse: „Den Gang fandtes Frue Kirke ikke, Frue Kirke, hvor man med Krudt havde sprængt de gamle mægtige Piller og Hvælvinger for at gøre Plads for Bygmester Hansens Træsøjler og Træløfter.“ Ærede Medlemmer se, i hvilken Grad hele den Tid saa med Uvillie paa det Hærværk — for at bruge et Udtryk af det ærede Medlem fra Fredensborg (Johan Knudsen) —, som den Gang blev anvendt mod den gamle historiske Kirke; man anvender Krudt for at bryde dens mægtige Hvælvinger ned. Men der var dog een Ting, som Hansen maatte lade staa, og det er urigtigt, naar det ærede Medlem fra Fredensborg paastaar, at Kirken blev raseret til Grunden, nej, Kirketaarnet op til Vægtergangen, det lod Hansen staa. Det er det gamle Taarn, om end omdannet noget efter hans Stil med Vinduer, men det er selve det gamle historiske Taarn, som staa endnu. Og hvis man, som flere ærede Medlemmer have nævnt, fjerner Overbygningen fra Toppen til Vægtergangen og rejser Spiret derpaa, saa rejser man det gamle Spir paa det gamle Taarns Mure.

Hansens Kunst var i hans Samtid yndet, den var yndet paa allerhøjeste Sted. Prins Christian var ham en naadig Hersker og glædede sig over „Vor berømte Hansen“, „Vor udmærkede Mand“ o. s. v., som han skrev i sine Breve. Men gaa en lille Tid frem, og lad os tænke os, at Brygger Jacobsens Tilbud om at rejse Spiret paa Frue Kirke var naaet hertil for 20 Aar siden. Hvilken Opfattelse af Hansens Kunst vilde man da have truffet? Jeg skal nævne det mest typiske Bevis paa, hvorledes den Tid dømte om Hansen, den Tid, der altsaa gaar lige forud for den Kunstretning, for hvilken det ærede Medlem fra Fredensborg (Johan Knudsen) er Fortaler. Det ærede Medlem fra Fredens-